

 Barcelona
Josep M. Rambla, jesuïta i teòleg

«Si vius inspirat en Jesús de Natzaret, no pots fer altra cosa que preocupar-te perquè aquest món canviï»

MONTSE GIRBAU

Cornellà de Llobregat
Fotos: Agustí Codinach

Josep M. Rambla (Barcelona, 1933) és jesuïta i teòleg, membre de l'àrea d'espiritualitat EIDES de Cristianisme i Justícia. Referent en el camp de l'espiritualitat ignasiana, el seu mestratge s'ha forjat vivint a Cornellà de Llobregat, al costat de veïns i veïnes, acompanyant comunitats i iniciatives socials. Acaba de presentar dos llibres (*Movidos por el amor* i *Una manera d'estar en el món*) i ho aprofitem per conversar sobre la seva trajectòria. El P. Rambla s'explica de forma planera i cordial, però amb profunditat i rigor, i insistint en la determinació de viure inspirat en Jesús pobre i humil.

El presentem com a especialista en espiritualitat ignasiana...

Diria que les coses m'han vingut més que no pas jo les he buscat. Vaig estudiar Filologia Clàssica i començava el doctorat, però el vaig deixar perquè el 1970 em van nomenar mestre de novicis. Va ser un tomb, que em va fer entrar més a fons en l'estudi de l'espiritualitat.

Sempre ha connectat l'espiritualitat amb el compromís social. Com hi arriba?

Quan em vaig endinsar en els Exercicis Espirituals, vaig constatar amb força que el centre és Jesús de Natzaret, però no en abstracte, sinó el Jesús pobre i humil. I sentia que la meva vida no era gaire coherent amb aquest Jesús.

I va voler canviar-ho.

Dues coses em van impactar. L'abril de 1973 van matar un obrer en una manifestació davant la tèrmica del Besòs. Allò em va fer pensar que era com Saule, als Fets dels Apòstols,

quan apedreguen Esteve. Jo no l'apedregava, però estava guardant els vestits. D'altra banda, vaig descobrir un jesuïta flamenc, Egi de van Broeckhoven, capellà obrer. Es conserva el seu diari espiritual, on explica com sentia la presència de Déu en el món obrer. Va morir el 1967 en un accident a la fàbrica. Tot això em va fer veure que l'espiritualitat ha de ser encarnada en Jesús de Natzaret amb els pobres.

Com ho porta a terme?

Vaig demanar d'anar a viure en una barriada. No sentia una vocació política, sinó més aviat una crida a la solidaritat i a compartir la vida. Així que em vaig traslladar a Cornellà, al barri de Sant Ildefons, on ja hi vivia Joan N. García-Nieto. Era el 1977 i des de llavors sempre he estat al barri. Ara ja no hi visc però hi segueixo empadronat i hi continuo treballant.

No és habitual en un jesuïta aquesta continuïtat. Ha pogut veure créixer la gent i el barri.

És cert. He viscut en una escala de 14 plantes i 8 portes per planta, sent un veí més, president o secretari d'escala quan ha tocat, un de tants veïns. En contacte amb la gent he après molt. A l'esplai, a les comunitats cristianes, a les parròquies... ha anat creixent una xarxa d'amistat. Fa gairebé 30 anys que

Des de l'any 1977, el P. Rambla treballa pastoralment al barri de Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat.

acompanyo la Comunitat Joan García-Nieto i m'ha marcat molt, per la manera d'aprofundir en la fe i celebrar l'Eucaristia, i per la implicació en iniciatives com la Coordinadora contra la Marginació, l'Acció Solidària contra l'Atur, la Fundació la Carena per a joves, o la solidaritat amb una comunitat del Salvador, entre d'altres. Però també he pogut fer estades al Txad i al Camerun, he fet de formador de jesuïtes a l'Argentina i a Manresa, i vaig participar a la Congregació General que va admetre la renúncia del P. Arrupe i va elegir el P. Kolvenbach. Les vivències a Cornellà les he pogut anar expressant i traduint en les responsabilitats que he tingut.

Les seves homilies, escrits, la manera d'acompanyar... haurien estat totalment diferents sense aquesta experiència?

Cornellà ha estat per a mi una segona conversió: ha transformat la meua manera de pregar i de parlar de Déu, de relacionar-me amb els altres... Per mi Cornellà ha estat una mica com Manresa per a sant Ignasi, amb molta diferència, és clar.

Què és l'espiritualitat ignasiana?

La primera paraula que necessitem per definir-la és «ajudar». Es tracta d'ajudar cada persona a

anar-se trobant ella mateixa, per trobar la manera de viure en el món. Per tant, no és ni una teoria ni una pregària.

Però els Exercicis Espirituals, ens serveixen avui?

Hi ha gent que veu els Exercicis com unes prèdiques o conferències, com uns continguts. Però no: els Exercicis són una ajuda per desfer-te d'allò que et bloqueja la capacitat de ser lliure i d'estimar els altres. Per això els acabem amb la frase «en tot estimar i servir». El que és important no és el contingut, sinó la pràctica.

Cal actualitzar-los?

Hem de tenir molt clar què és l'essencial i ser molt lliures en allò que és accidental. Això vol dir tornar als orígens, a uns Exercicis molt personalitzats, però que al mateix temps es poden adaptar al moment que vivim.

Ara hi ha moltes propostes per trobar-se un mateix.

Hi ha diversos camins i podem aprendre'n els uns dels altres. Hem après molt de la saviesa oriental, per exemple. Els Exercicis tenen molt en compte el context i la realitat exterior, i aquesta és una aportació molt important que de vegades no hi és en altres propostes.

En pràctiques d'aquest tipus, no hi ha el risc de mirar-nos massa el melic?

Justament els Exercicis reprodueixen l'experiència d'Ignasi a Manresa, que va cultivar molt la interioritat però de cop s'adona que es troba davant del món: passa de ser l'home de l'allunyament al home de la mundanitat. En lloc de retirar-se, es va llançar a ajudar els altres. És el que caracteritza l'espiritualitat ignasiana: és per viure en el món, no per allunyar-se'n. I si vius en el món inspirat en Jesús de Natzaret, no pots fer altra cosa que preocupar-te perquè aquest món canviï.

Ho necessitem més que mai?

Sí, perquè ens ajuden a posar-nos en marxa, però també a anar vivint. No m'agrada quan diuen «vaig a fer Exercicis per carregar piles», com si després ja et pots anar descarregant. Sempre dic que són un entrenament per fer possible que la vida ens enri-

«Cornellà ha estat una segona conversió: ha transformat la meua manera de pregar i de parlar de Déu, de relacionar-me amb els altres»

«Hauríem d'anar cap una Església menys patriarcal, més de tothom. I hi ha moltes coses que depenen de nosaltres, no cal que esperem que les facin els bisbes»

queixi, no perquè ens desgasti.

Vostè ha acompanyat Exercicis a Cornellà mateix.

Sí, al barri. Em sembla que és una manera de fer l'experiència d'una forma pura, amb austeritat, vivint la soledat... però en l'ambient de la gent senzilla.

Va entrar a la Companyia de Jesús l'any 1950, en una església preconiliar. Ha viscut grans canvis socials i eclesials. Quina valoració en fa?

Agraeixo que al noviciat vam rebre una formació espiritual sòlida, i que es valorava molt el rigor. La filosofia i la teologia eren molt conservadores, però el rigor ens donà esperit crític. Tant és així, que el febrer del 62, amb companys com González Faus, Jesús Renau o Lluís Espinal vam publicar el primer número de la revista *Selecciones de Teología*, i hi recollíem els corrents de la teologia de l'època. El Concili va resultar com una mena de benedicció. Tot i que després hi va haver un desencant, hi va haver coses irreversibles. En general, la gent ha sentit més llibertat per fer les coses, per buscar camins per sortir-se'n.

I ara, cap on anem?

Fa anys que es parla de l'Església com a petit ramat. No és una qüestió numèrica, sinó qualitativa. Hem passat d'una església cultural a una església de convicció. Es tracta de ser una mica de sal i una mica de llum, discretament, il·luminant foscors. I això només pot sortir de la identificació amb Jesús pobre i humil. Hauríem d'anar cap una Església menys patriarcal, més de tothom. I hi ha moltes coses que es poden fer ja i que depenen de nosaltres, no cal que esperem que les facin els bisbes.

Recordo que quan va ser elegit Papa el cardenal Bergoglio vostè va ser la primera persona amb qui en vaig parlar. Aleshores era un interrogant.

Era un interrogant per a tots nosaltres. Però sí que ja es veien algunes coses clares: que cultivaria molt els valors espirituals profunds, la seva preocupació pels pobres i que tenia *ganxo* per arribar a la gent. Potser ha deixat poques coses definides per al futur, però ha creat molts dinamismes, que haurem de veure com segueixen endavant.

Un dels darrers llibres que ha publicat porta per títol Una manera d'estar en el món. De quina manera hauríem d'estar en el món?

Sent un mateix, inspirant-nos en Jesús de Natzaret, l'home pels altres.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Aixeca't!

Un bon dia li portaren a Jesús un paralític. El va atendre amb amor, fins i tot li va perdonar els pecats i el va guarir, però va afegir-hi una frase que és per a nosaltres una lliçó: «Aixeca't, pren la llitera i ves-te'n a casa.»

Crec que aquesta és una lliçó molt important per a tots aquells que ens dediquem al difícil món de la marginació, on sovint atribuïm la «culpa» de les situacions actuals dels qui acollim o volem ajudar a les seves conductes delictives o, almenys, poc compromeses. No cal dir la famosa frase: «Ells s'ho han buscat», perquè sovint és en el pensament de molta gent que no coneix les trajectòries dels que tenen davant pidolant o a la fila d'un menjador social.

Però, deixant això de banda i acollint-los amb amor i paciència, cal també tenir una actitud com la de Jesús: «Aixeca't, fes algun esforç per agafar tu mateix la teua llitera, ves-te'n a cercar feina, comença una nova vida. Aquí tens les eines. Això és el que volem donar-te. No el peix, sinó la canya.»

I aquí hi ha el secret: la major ajuda que podem donar és la de procurar-li les eines que necessita per aixecar-se, agafar la seva «llitera» —els motius que el fan paraitzar-se, marginar-se— i començar a caminar per la vida. En els «pisos d'oportunitats» de l'Hospital de Campanya de Santa Anna, com en tantes altres obres que ajuden a la reinserció, és el que intentem fer. I quan un d'aquests nois, que abans ha travessat Àfrica, que ha passat per dins d'una pastera o a les tanques prohibitives i que ha vagat pels carrers de Barcelona per acabar a l'acolliment de la DGAIA, se'n surt, i comença una nova vida autònoma, ALESHORES «ÉS NADAL»!

M. VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
Religiosa teresiana